

Sygn. akt I KZP 26/13

UCHWAŁA

Dnia 26 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jacek Sobczak (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Majewski

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej – Beaty Mik
w sprawie A. C.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2014 r.,

przekazanego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k.

przez Sąd Rejonowy w J.,

postanowieniem z dnia 15 października 2013 r.,

zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy Sąd Rejonowy w J. – orzekający od dnia 1 stycznia 2013 roku w VII Zamiejskowym Wydziale Karnym w W. w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt VII Kp .../13 – jest Sądem ustanowionym ustawą, a więc uprawnionym do rozstrzygnięcia w sprawach karnych w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 roku Nr 61, poz. 284 ze zm.) w sytuacji, gdy decyzja Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego referenta rozpoznającego sprawę o sygn. akt VII Kp .../13 na inne miejsce służbowe, wydana na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 roku, poz. 427), została podpisana przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, zaś wymieniony Sąd Rejonowy w VII Zamiejskowym

Wydziale Karnym działa jako sąd odwoławczy, rozpoznający zażalenie pokrzywdzonego na postanowienie prokuratora o umorzeniu dochodzenia?”

podjął uchwałę:

udzielić odpowiedzi jak w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r., w sprawie BSA-4110-4/13 (OSNKW 2014, z. 2, poz. 9).

UZASADNIENIE

Przedstawione zagadnienie prawne wyłoniło się na tle następującej sytuacji procesowej.

Postanowieniem Prokuratora Rejonowego umorzono dochodzenie w sprawie zaistniałego w dniu 14 lutego 2013 r. w W. spowodowania uszkodzenia ciała A. C. w wyniku czego doznał on obrażeń, które naruszyły czynności narządu ciała na okres poniżej siedmiu dni, tj. o czyn z art. 157 § 2 k.k. - wobec niewykrycia sprawcy. Na to postanowienie zażalenie złożył pokrzywdzony.

Akta wraz z zażaleniem wpłynęły do Sądu Rejonowego w J. VII Zamiejscowego Wydziału Karnego w W., jako sądu odwoławczego zgodnie z art. 465 § 2 k.p.k. Termin posiedzenia został wyznaczony na dzień 15 października 2013 r. Z treści protokołu posiedzenia wynika, że sędzia M.K. występująca w składzie sądu *ad quem*, po złożeniu sprawozdania, poinformowała strony o treści uchwały z dnia 17 lipca 2013 r. zapadłej w siedmioosobowym składzie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. III CZP 46/13 (OSNC 2013, z. 12, poz. 135) oraz wskazała, iż decyzją z dnia 14 listopada 2012 r. z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości podsekretarz stanu przeniósł ją na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w J. Jednocześnie sędzia wyraziła wątpliwość czy jest sądem ustanowionym ustawą, a zatem sądem uprawnionym do rozstrzygania w sprawach karnych, w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Z tychże wątpliwości zrodziło się pytanie prawne zadane przez Sąd Rejonowy w J. Sądowi Najwyższemu w niniejszej sprawie.

Prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o odmowę podjęcia uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pytanie spełnia wymogi określone w art. 441 § 1 k.p.k.

Już po sformułowaniu przez Sąd Rejonowy w J. pytania prawnego – Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawił w dniu 12 listopada 2013 r. pełnemu składowi Sądu Najwyższego, na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t.j.: Dz.U. z 2013 r., poz., 499 – zwanej dalej ustawą o Sądzie Najwyższym), do rozpoznania zagadnienie prawne: „Czy w podjęciu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe, wydanej na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., Minister Sprawiedliwości może być zastąpiony przez sekretarza lub podsekretarza stanu?”

Porównując zakres przedmiotowy przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego, z tym które *in concreto* zostało sformułowane przez sąd pytający, oczywista jest tak tożsamość przyczyn owych zgłaszanych wątpliwości interpretacyjnych, jak i podobieństwo argumentów przedstawianych za każdym – z prezentowanych – odmiennych stanowisk.

W dniu 28 stycznia 2014 r. Sąd Najwyższy w pełnym składzie rozpoznał wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2013 r. i wydał uchwałę w sprawie BSA-4110-4/13 następującej treści: 1. W wydaniu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p. Minister Sprawiedliwości nie może być zastąpiony przez sekretarza ani podsekretarza stanu. 2. Wykładnia dokonana w uchwale wiąże od chwili jej podjęcia.

Nie ulega zatem wątpliwości, że przytoczona uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego rozstrzyga wprost wątpliwości interpretacyjne ujęte w pytaniu prawnym Sądu Rejonowego w J.

Zgodnie z jej treścią, wszystkie decyzje o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe, wydane, w oparciu o przepis art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., do dnia 28 stycznia 2014 r. przez sekretarza stanu, bądź podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, są skuteczne.

W konsekwencji, brak jest powodów do uznania, że orzeczenie wydane przez sąd z udziałem sędziego, którego dotyczyła taka decyzja o przeniesieniu na

inne miejsce służbowe, wydana przed 28 stycznia 2014 r., jest – tylko z racji podpisania jej przez sekretarza stanu, bądź podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości – dotknięte bezwzględną przyczyną odwoławczą, wskazaną w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Zauważyć dalej należy, że zgodnie z treścią art. 61 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z chwilą ich podjęcia uzyskują moc zasad prawnych. Wprawdzie tzw. abstrakcyjnym uchwałom Sądu Najwyższego żaden przepis prawa wprost nie przypisuje mocy wiążącej pomimo, że mają status zasad prawnych, to jednak nie ulega wątpliwości, iż odstępianie od uchwały Sądu Najwyższego wpisanej do księgi zasad prawnych wymaga dochowania specjalnej, i to dość skomplikowanej, określonej w art. 62 ustawy o Sądzie Najwyższym, procedury (por. P. Hofmański [w:] P. Hofmański, St. Zabłocki, *Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych*, Zakamycze 2006, s. 217-218; R. A. Stefański, *Instytucja pytań prawnych do Sądu Najwyższego w sprawach karnych*, Warszawa 2001, s. 386-388).

Stosownie do treści § 1 tego przepisu odstępianie przez zwykły skład Sądu Najwyższego od zasady prawnej uchwalonej przez pełny skład Sądu Najwyższego wymaga bowiem przedstawienia zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia (również) pełnemu składowi najwyższej instancji. Regulacja ta przesądza więc, że zasada prawna wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego. Związanie to ma zatem charakter względny, gdyż wprawdzie skład orzekający tegoż Sądu nie może rozstrzygać konkretnej sprawy w sposób sprzeczny z interpretacją zawartą w takiej uchwale, lecz – nie podzielając wcześniejszego stanowiska co do znaczenia danej normy – może zainicjować tę procedurę, zmierzającą do uchwalenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odstąpienia od poglądu prawnego mającego moc zasady prawnej (por. W. Kozielowicz, *Instytucja uchwał Sądu Najwyższego mających moc zasad prawnych – kwestie sporne w orzecnictwie Sądu Najwyższego w latach 1990-2010* [w:] Księga Jubileuszowa Prof. Romualda Kmiecika pod red. A. Przyborowskiej-Klimczak i A. Tarachy, Warszawa 2011, s. 251; R. A. Stefański – op. cit. s. 398-399). W orzecnictwie podkreśla się, że związanie składów Sądu Najwyższego uchwałą mającą moc zasady prawnej obejmuje nie tylko to, co dana zasada prawna głosi, lecz także i to, co logicznie z

niej wynika. Skład Sądu Najwyższego nie może więc oprzeć swego orzeczenia na poglądzie, którego pogodzenie z zasadą prawną byłoby logicznym niepodobieństwem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1963 r., II CK 511/63, OSPiKA 1964, z. 7-8). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym przedstawione przez Sąd Rejonowy w J. zagadnienie prawne nie widzi podstaw do wszczynania procedury odstąpienia od zasady prawnej wynikającej z uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. wydanej w sprawie BSA-4110-4/13. Nie dostrzega bowiem uzasadnionych (a więc nowych, dotąd nieznanymi i przez to nierozważonych) przesłanek, które by przemawiały za odstąpieniem od zaprezentowanej w uchwale Sądu Najwyższego interpretacji przepisu art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p.

Aprobuując treść wspomnianej uchwały oraz argumenty przedstawione na jej uzasadnienie, a także mając na względzie wspomniane formalnoprawne konsekwencje jej uchwalenia, Sąd Najwyższy nie dostrzega racjonalnych powodów, by tę motywację powielać.

Stąd też odsyła do niej, zważając również na to, iż „Sąd Najwyższy jako naczelny organ władzy sądowniczej powołany do zapewnienia jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych, w pierwszej kolejności musi przestrzegać jednolitości orzecznictwa jego składów orzekających” (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2006 r., I PZP 2/06, OSNP 2007/15-16/224).

Z powyższych względów, uchwalono jak na wstępie.